

Nr 53.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om förnyad prövning av villkoren för statlig familjepension åt frånskild make.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundqvist* (I: 265) och den andra inom andra kammaren av fröken *Wetterström m. fl.* (II: 188), har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa, att villkoren för statlig familjepension åt frånskild make upptages till förnyad prövning.

Till stöd för ifrågavarande förslag anföres i motionen I: 265 följande.

I 1947 års allmänna familjepensionsreglemente återfinnes i 2 § 3 mom. följande stadgande angående familjepension åt frånskild make:

»Då befattningshavare i dom å äktenskapsskillnad förpliktas att till sin make utgiva underhållsbidrag eller i skillnadsmål visats föreligga avtal om sådant underhållsbidrag, äger domstolen, om makarna levt tillsammans under minst 5 år och befattningshavarens make vid sammanlevnadens hävande uppnått en ålder av minst 30 år, samt det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finnes skäligt, förordna, att maken skall vara berättigad till familjepension eller familjelivränta, som avses i detta reglemente.»

Den möjlighet som skapats att bereda även frånskild make viss familjepension är förvisso i och för sig av stort värde. Innehållet i ovan återgivna stadgande gör emellertid, att frånskild make lätt kan komma att gå miste om pension som enligt syftet med dessa relativt nya möjligheter bort utgå. Erfarenheten har sålunda bland annat redan visat, att genom rent förbiseende försummats att vid skilsmässan utverka sådant tillägg till domen å äktenskapsskillnad, som enligt ovan återgivna bestämmelser erfordras för att pension över huvud skall kunna utgå. Hur ömmande omständigheterna i övrigt än kan vara, går på detta sätt den frånskilde maken miste om pensionen.

Då sådana konsekvenser av de nuvarande stadgandena måste anses olämpliga, synes det angeläget, att stadgandena ändras, så att den frånskilde maken efter befattningshavarens död erhåller skälig andel av familjepensionsbeloppet oberoende av huruvida äktenskapsskillnadsdomen innehåller något uttalande därom eller icke. Här må erinras om att så redan sker t. ex. inom den kommunala förvaltningen, vilket närmare framgår av såväl stadgarna för Sveriges kommunalanställdas pensionskassa som av »Normalpensionsreglemente för arbetstagare hos kommuner anslutna till Svenska stadsförbundet».

Utskottet. Enligt vad utskottet inhämtat, har Kungl. Maj:t i fall, då vederbörande försummat att i äktenskapsskillnadsmål utverka domstols för-

ordnande om rätt till familjepension och ömmande omständigheter förelagt, funnit sig oförhindrad att tillerkänna frånskild make sådan pension. Utskottet får vidare erinra om att enligt de för 1951 års pensionsutredning meddelade direktiven utredningen bl. a. har att behandla frågan om de förutsättningar, under vilka pensionsrätt skall föreligga för frånskild make, och om grunderna för familjepensions fördelning mellan frånskild make och annan familjepensionsberättigad. Vid sådant förhållande är någon riksdagens begäran om prövning av frågan på sätt motionärerna påyrkat icke av behovet påkallad.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 265 och II: 188 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 mars 1953.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 51.